

معرفی بانک اطلاعاتی ScienceDirect

جمشید خان چمنی *

چکیده

بانک اطلاعاتی ScienceDirect بیش از ربع اطلاعات علمی دنیا را در زمینه های مختلف در خود جای می دهد. بالغ بر ۲۰۰۰ مجله علمی پژوهشی که مقالات آن داوری علمی می شوند و صدها کتاب از انواع سری ها و کتب مرجع را می تواند در اختیار پژوهشگران قرار دهد. این بانک اطلاعاتی نسبت به سایر بانک ها اطلاعات علمی را سریعتر نمایش داده و عرضه می نماید. بانک اطلاعاتی ScienceDirect با سرعت بالا، اطلاعات را در اختیار متقاضی قرار می دهد و همچنین اطلاعات جستجو شده را در صفحه اصلی ذخیره کرده و در معرض دسترس قرار می دهد، با ثبت نام و درج اطلاعات شخصی می توان به اطلاعات روز این بانک اطلاعاتی به صورت پست الکترونیکی دسترسی یافت. بانک اطلاعاتی ScienceDirect محدوده وسیعی از مجلات علمی ثبت شده در ISI و سایر بانک های اطلاعاتی نظیر Current content و Medicus index و نیز کتب انتشار یافته از انتشارات معتبر را در خود جای داده و امکان دسترسی به آنها را برای پژوهشگران فراهم می نماید. علاوه بر مطالب فوق الذکر این بانک اطلاعاتی بعنوان یک موتور جستجو قادر به جستجوی موضوع علمی در بانک های مرتبط به این بانک اطلاعاتی نیز می باشد.

کلید واژه: بانک اطلاعاتی ScienceDirect، اطلاعات علمی،
موسسه اطلاعات علمی، ارتباط های انتشاراتی.

مقدمه:

بانک اطلاعاتی ScienceDirect یکی از بزرگترین بانک های اطلاعات علمی در دنیا می باشد که اطلاعات بیش از ۲۹ رشته مختلف علمی در چهار شاخه فیزیک و مهندسی (شیمی، مهندسی شیمی، کامپیوتر، انرژی علوم مواد، ریاضی، و...)، علوم طبیعی (زیست شناسی و کشاورزی، بیوشیمی، ژنتیک و بیولوژی مولکولی...)، پزشکی و علوم وابسته (دندانپزشکی، پرستاری، داروسازی، پزشکی و...) و علوم انسانی (هنر، حقوق، علوم اجتماعی و...) را در خود جای داده است. این

بانک اطلاعاتی علاوه بر ۲۰۰۰ مجله علمی پژوهشی ثبت شده در ISI، مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی ثبت شده در سایر بانک های اطلاعاتی نظیر Current content، Medicus index و سایر بانک های اطلاعاتی، صدها کتب مختلف و منابع مورد استفاده در مجلات و کتب را برای استفاده پژوهشگران در اختیار قرار می دهد. این بانک اطلاعاتی به طور مداوم در حال به روز شدن می باشد به طوری که آخرین تغییرات ایجاد شده در آن در بخش اخبار در اختیار پژوهشگران قرار می گیرد. انتشارات مختلف بین المللی که مورد تایید مجامع علمی دنیا هستند با این بانک اطلاعاتی در ارتباط هستند و انتشارات خود را در اختیار این بانک اطلاعاتی قرار می دهند. اطلاعات موجود در این بانک اطلاعاتی بر اساس موضوع، عنوان، نام مولف و آدرس مولف تنظیم شده و با در اختیار داشتن هر یک از آنها می توان اطلاعات علمی مورد نیاز را در اختیار گرفت. در بانک اطلاعاتی ScienceDirect کلیه اطلاعات علمی که در مجلات و کتب داوری شده و به ثبت رسیده در بانک اطلاعات ISI و سایر بانک های اطلاعاتی موجود می باشد را دسته بندی کرده و در اختیار درخواست کنندگان قرار می دهد [۱]. این بانک اطلاعاتی با برقراری ارتباط با سایر بانک های اطلاعات علمی طیف وسیعی از اطلاعات علمی را در خود ذخیره کرده و هنگام جستجو توسط پژوهشگر، در صورت در اختیار نداشتن سایر بانک های اطلاعاتی آنها را در معرض دسترس قرار خواهد داد. در ادامه مراحل وارد شدن و استفاده از این

بانک اطلاعات علمی را بررسی خواهیم نمود.

مشخصات بانک اطلاعاتی ScienceDirect

ورود به بانک اطلاعاتی ScienceDirect با آدرس www.ScienceDirect.com انجام می‌گیرد. در صفحه اصلی آن بخشی برای جستجو در بانک اطلاعاتی وجود دارد که جستجو را بر اساس عنوان، چکیده و کلمات کلیدی مقاله و یا کتاب انجام می‌دهد. از طرفی در همان بخش می‌توان جستجو را با در اختیار داشتن نام مولف، عنوان مجله و یا کتاب و نیز صفحه، سال انتشار و شماره نشر انجام داد از این رو این بانک اطلاعاتی دارای یک موتور جستجوی قوی علمی نیز می‌باشد که کلیه اطلاعات علمی در شاخه‌های مختلف علوم که در انتشاراتی که با این بانک اطلاعاتی در ارتباط می‌باشند را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد. هنگام جستجو در بخش مربوطه، برخی از مجلات را به صورت رایگان در معرض قرار می‌دهد که اگر از موتورهای جستجوی عمومی به آن مقالات دسترسی پیدا کنیم، مبلغ مقاله را طلب خواهد کرد از این رو برای یافتن مقالات مورد نیاز گروه‌های مختلف علمی بسیار مناسب است. در صفحه اصلی این بانک اطلاعاتی، بخشی تحت عنوان Browse وجود دارد که در این بخش مقالات و کتب را بر اساس عنوان و موضوع جدا کرده و می‌توان مجله و یا کتاب مورد نظر را با کلیک کردن بر روی حرف اول آن بدست آورده و شماره‌های مختلف آنرا مورد بررسی قرارداد. در بخش موضوع نیز علوم مختلف و زیر شاخه‌های آنها طبقه بندی شده که با وارد شدن به موضوع و انتخاب شاخه مورد نظر می‌توان مجله و یا کتاب مورد نظر را در اختیار گرفت. در مورد مجلات هنگامی که حرف اول مجله را کلیک می‌کنیم بانک اطلاعاتی به صفحه اصلی مجله وارد می‌شود که در آن اطلاعاتی در مورد نوع مجله، درجه، مدیر مسئول و سردبیر، هیات تحریریه، اطلاعاتی در مورد نحوه نگارش مقاله مورد استفاده نویسنده مقاله و نحوه ارسال مقاله به مجله مربوطه

آورده شده است که اطلاعات مفیدی برای پژوهشگران می‌باشد. در صفحه اصلی بانک اطلاعاتی مذکور بخشی وجود دارد که می‌توان با ثبت نام در آن بخش از آخرین اطلاعات وارد شده در آن اطلاع یافت [۲]. در آن بخش پس از تکمیل فرم، از طرف بانک اطلاعاتی کد رمزی برای فرد ثبت نام کننده توسط پست الکترونی به آدرس وی ارسال خواهد شد که با استفاده از آن می‌توان اخبار و اطلاعات وارد شده به بانک را پیگیری کرد. یکی از مهمترین فواید ثبت نام در بانک اطلاعاتی اطلاع از مجلات و مقالات رایگان می‌باشد که سالانه در زمانهای ویژه در اختیار پژوهشگران قرار خواهد گرفت. در بخش دیگری در صفحه اصلی بانک اطلاعاتی ScienceDirect اطلاعات و اخبار این بانک اطلاعاتی را مشخص می‌کند که می‌توان مستقیماً به آدرس الکترونیکی www.info.ScienceDirect.com مراجعه کرد. در این صفحه ارتباط‌های مختلف بانک اطلاعاتی با سایر بانک‌ها و سایت‌های علمی و تجاری را مشخص می‌کند. از جمله موارد موجود در این بخش می‌توان به ترتیب به موارد ذیل اشاره نمود:

سیاست گذاری بانک اطلاعات علمی برای دسترسی آسان تر و مطمئن تر به اطلاعات موجود، محتوای موجود در بانک از قبیل مجلات و کتب موجود، اخبار انتشار یافته از قبیل سمینارها و همایش‌های گذشته و آینده در موارد مختلفی که موضوعات آنها در بانک اطلاعاتی موجود می‌باشد. در صفحه اصلی بانک اطلاعاتی ScienceDirect بخش جستجو موجود است که با کلیک کردن بر آن می‌توان از جستجوی پیشرفته این بانک اطلاعاتی استفاده کرد. در بخش جستجوی پیشرفته، می‌توان جستجوی کتب یا مقالات را بر اساس موضوع، سال، چکیده و نام کتاب یا مجله انجام داد. این بخش یکی از مفیدترین و پیشرفته‌ترین بخش‌ها برای جستجوی کتب و مقالات نسبت به سایر موتورهای جستجوگر می‌باشد. در بخش جستجو، موتور جستجوگر Scirus که از جمله موتورهای قوی علمی می‌باشد وجود دارد که می‌توان با

هیافت

دارد. کلیه بانک‌های اطلاعاتی معرفی شده فوق با ScienceDirect مرتبط بوده و هنگام جستجو کلیه آنها بررسی شده و اطلاعات در اختیار محققین قرار خواهد گرفت [۴-۶].

در صفحه اصلی بانک اطلاعاتی ScienceDirect بخش دیگری تحت عنوان My Settings وجود دارد. در این بخش می‌توان اطلاعات شخصی فرد ثبت نام کرده در بانک اطلاعاتی را تغییر داد و همچنین می‌توان مقالاتی که به صورت رایگان در دسترس نیستند را خریداری نمود. در بخش دیگری در صفحه اصلی عنوانی بنام Alert وجود دارد. این بخش ارتباط مستقیم محقق با بانک اطلاعاتی می‌باشد و در مواردی که دسترسی به عنوان و چکیده مقالات غیر ممکن است می‌توان با وارد کردن اطلاعات مربوط به آن در صفحه Alert اطلاعات مربوطه را از طریق پست الکترونی دریافت نمود. بانک اطلاعاتی ScienceDirect بانک اطلاعاتی بسیار بزرگی بوده که دارای پنج مرکز اصلی در کشور های مختلف دنیا می‌باشد و حجم عظیم اطلاعات موجود در آن به طور همزمان وارد آن می‌شود. روزانه قریب به هشت میلیون نفر از اقصی نقاط دنیا برای کسب اطلاعات به آن مراجعه می‌کنند.

تشکر و قدردانی

از جناب آقای دکتر علی اکبر موسوی موحدی، استاد محترم دانشگاه تهران که در نگارش مقاله، اینجانب را راهنمایی نمودند صمیمانه سپاسگزارم.

منابع و مراجع

- [1] <http://www.sciencedirect.com>
- [2] <http://www.sciencedirect.com/science>
- [3] <http://www.info.sciencedirect.com>
- [4] <http://www.sciencedirect.com/science/search>
- [5] <http://www.sciencedirect.com/science/alecrt>

[۶] جمشیدخان چمنی و نگار توسلی، موتور جستجوگر سایروس، رهیافت، شماره ۳۳، سال ۱۳۸۳، صفحات ۷۵-۷۱.

ارتباط دادن به آن از موتور جستجوگر دیگری نیز در کنار ScienceDirect استفاده کرد. همچنین موتور جستجوگر دیگری تحت عنوان Scopus با این بانک قوی اطلاعاتی در ارتباط بوده مجلات و کتبی که در بانک های مختلف اطلاعاتی وجود دارد را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد. در صفحه اصلی بانک اطلاعاتی ScienceDirect بخش دیگری تحت عنوان Databases Abstract وجود دارد. این بخش شامل زیر شاخه هایی می‌باشد که تمامی آنها با بانک اطلاعاتی ScienceDirect در ارتباط هستند [۳]. این زیر شاخه ها که هر کدام بانک های اطلاعاتی وابسته به انتشارات خاصی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند: (۱) Medline وابسته به کتابخانه ملی پزشکی امریکا که در رابطه با موضوعات پزشکی می‌باشد. (۲) Biosis Previews موتور جستجوگر علوم حیاتی و شاخه های وابسته به آن می‌باشد. (۳) Compendex که علوم مهندسی و شاخه های آنرا در بر گرفته و اطلاعات آنرا در اختیار قرار می‌دهد. (۴) Embase علوم پزشکی و داروسازی که مقالات آنها از طریق انتشارات Elsevier به چاپ می‌رسد را در بر می‌گیرد. (۵) Econlit مربوط به شاخه های مختلف علوم انسانی می‌باشد. (۶) Biobase شاخه های مختلف مربوط به زیست شناسی پایه که توسط انتشارات Elsevier به چاپ می‌رسد را در اختیار دارد. (۷) Fluidex مربوط به مهندسی سیالات می‌باشد که توسط انتشارات Elsevier به چاپ می‌رسد. (۸) Geobase از جمله بانک های اطلاعاتی مربوط به زمین شناسی، جغرافیا و جغرافیای دریایی می‌باشد که در این بانک اطلاعاتی جای گرفته است. (۹) Inspec وابسته به موسسه مهندسی الکترونیک بوده و علوم فیزیک و فضا و رشته های وابسته به آن را در بر می‌گیرد. (۱۰) Oceanbase علوم و تکنولوژی دریایی انتشار یافته از طریق Elsevier را در بر می‌گیرد. (۱۱) ScienceDirect Navigator شامل تمامی علوم می‌باشد که یافته ها آن توسط انتشارات Elsevier به چاپ می‌رسد را در بر گرفته و در اختیار قرار می‌دهد. (۱۲) World Textile کلیه پژوهش های در رابطه با صنعت در این بانک اطلاعاتی قرار